

WŁOCŁAWO KUJAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII. Toruń

Prenumerata
na miejscu mk.
12.500, na prow.
mk. 14,375. Za
odnośnienie do
domu dolicza się
1500 mk.
Ogłoszenia za
wiersz nonparel.
pierwsza strona
450 mk., druga i
trzecia 350 mk.,
czwarta 8-lamo-
wa 150 mk. Ogł.
drobne po 200 m.
za wyraz, tust.
druk, podwójnie
Najmn. ogł. 2000
mk. Dla zagran.
ceny o 200 proc.
wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.
Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarjum uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12
REDAKTOR PRZYJMUJE GODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-BJ DO 3-BJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26, № P. K. O. 61.783.

Ś.

P.

Jan Berg

obywatel m. Brześcia Kujawskiego

opatrzony św. Sakramentami zmarł d. 18 czerwca 1923 r. w Brześciu Kuj. przeżywszy l. 88.

Pograżona w głębokim smutku rodzina zaprasza Krewnych, Przycjaciół i znajomych na wyprowadzenie zwłok na cmentarz parafjalny dn. 20 b. m. o godz. 7 wieczorem, a następnie na nabożeństwo żałobne do kościoła parafjalnego dn. 21 b. m. o godz. 10 rano.

Rezolucje IV. Zjazdu Katol. w Lesznie.

1) IV Zjazd Katolicki w Lesznie
a) wyraża przekonanie, że etyka katolicka należy być zrozumiana i wprowadzona w życie, stanowi najsilniejszą podstawę zdrowia narodu, a tem samem bezpieczeństwa i powodzenia Państwa,

b) łącząc się z przewodnią myślą listu pasterskiego Najczcigodniejszego Episkopatu polskiego uważa nierozważalne małżeństwo za świętość nietykalną, wprowadzenie rozwodów cywilnych, za policzek etyki katolickiej, a zawieranie nowych związków po uzyskaniu cywilnego rozwodu za ciężkie wykroczenie przeciwko katolickiej moralności; stąd powstałe na gruzach rozbitego prawowitego małżeństwa, poczytuje za związki niemoralne,

c) znosi prośbę do wysokiej Komisji Kodyfikacyjnej oraz do ciał prawodawczych, aby uchroniły Polskę od klęski obligatoryjnych ślubów cywilnych, wchodząc z przekonania, że katolików Rzeczypospolitej Polskiej w prawdziwy związek małżeński, łączyć może jedynie małżeństwo, zawarte w obliczu Kościoła.

d) domagając się od Państwa i Rządu ochrony dla Kościoła jako dla potężnego filara wspierającego gmach państwowości, wyraża wżamian jako opinię wszystkich uświadomionych katolików, głębokie przekonanie, że w myśl etyki katolickiej, wszyscy obywatele oddawać będą Państwu chętnie żądane daniny w mieniu i we krwi, a życie swoje prywatne i publiczne, nawet nieuchronne walki polityczne, przepoją zasadami ewangelji.

e) oświadczają, że w ramach istniejących ustaw, posiada Państwo, wystarczające sposoby i środki, aby tłu-

nić szerzącą się publicznie niemoralność ograniczyć destruktywne działanie kinematografów i teatrów, zapobiegać wystawianiu na publiczny widok, gorszących obrazów i książek pornograficznych, że zaś w razie potrzeby, Państwo powinno sięgnąć i po nowe Ustawy byle nie dopuścić do podgryzania korzenia narodu, to jest etyki katolickiej.

2) a) Katolicy wielkopolscy, rozu-
miejąc potrzebę podniesienia kultury umysłowej opartej o podstawy religijne, wzywają inteligencję katolicką do szeregowania się ku pogłębieniu myśli i ducha chrześcijańskiego w społeczeństwie, za środek zaś skuteczny ku temu, uważają między innymi pracę odczytową wśród tejże inteligencji w dziedzinie apologetycznej i wogóle religijnej. Najważniejszy jednak środek widzą w pracy wśród młodzieży akademickiej, aby z niej wyszła liczna i zwarta rzesza katolików o należyte pogłębionym życiu religijnym.

b) katolicy wielkopolscy, widząc w Uniwersytecie Lubelskim, pierwszorzędną wagę ogniska kultury katolickiej w Polsce, wyrażają cześć dla założycieli tejże uczelni, uznają podtrzymanie jej moralne i materialne, za obowiązek katolickiej Polski, i dlatego wzywają wszystkich katolików, którym leży na sercu podniesienie kultury katolickiej w Polsce, by zapisywali się na członków Towarzystwa Uniwersytetu Lubelskiego, oraz ideę tegoż Towarzystwa jak najdalej szerzyli.

3) IV Zjazd katolicki stwierdza, że pomyślny rozwój społeczeństw zależy w wielkiej mierze od unormowania stosunku między kapitałem a pracą

PRACOWNIA ARTYSTYCZNA
RZEŹBIARSKO - KAMIENIARSKA

B. DOBRZYŃSKIEGO

w Włocławku, Aleja Szopena Nr. 45
mieszkanie prywatne Botaniczna 27, 4

wykonywa:

Pomniki, gro-
bowce z granitu,
marmuru, ka-
mienia i betonu.

w duchu sprawiedliwości chrześcijańskiej, i że do rozwiązania tegoż zagadnienia powołane są 4 czynniki: kościół, państwo, pracodawca i robotnik, każdy w swym zakresie. Stąd uważa IV Zjazd Katolicki za obowiązek społeczeństwa katolickiego popieranie chrześcijańskiej akcji społecznej, która w myśl Rerum Novarum podjęła z widocznym już skutkiem pracę opartą na tych zasadach.

4) a) Zjazd Katolicki stwierdza, że sprawiedliwe rozwiązanie kwestji kobiecej nie będzie niczem innym, jak zastosowaniem nauki Chrystusowej do stosunków rodzinnych i społecznych.

b) Zjazd Katolicki stwierdza, że wobec tego, iż poglądy na ruch kobiecy są bądź nieuświadomione w ogóle, bądź dotąd duchem pogańskim przesiąknięte, na czem cierpi nie tylko kobieta, ale całe społeczeństwo, należy katolikom poważnie zająć się temi zagadnieniami i szerzyć ich zrozumienie.

c) Zjazd Katolicki stwierdza, że kobieta powinna znajdować u katolików nie tylko zrozumienie dla swoich dążeń, ale i czynną pomoc w praktycznym przeprowadzeniu swoich dążeń.

d) Zjazd Katol. stwierdza konieczność przynależenia kobiet do istniejących organizacji katolickich kobiecych i do rozpatrywania w nich kwestji kobiecej z punktu widzenia chrześcijańskiego.

II.

Rezolucje poszczególnych sekcji i organizacyj.

III. Walne Zebranie Delegatów Ligi Katolickiej

a) potępią próby propagandy kościoła narodowego w Polsce i ślubuje wierność św. Kościołowi rzymsko-kat.

b) wzywa do pielęgnowania solidarności katolickiej, stojąc w obronie zasad i spraw katolickich, stojąc wiernie przy Stolicy Apostolskiej, Biskupach i Duchowieństwie, postanawiając popierać pracę i środkami katolickiej organizacji społecznej;

c) w duchu tej solidarności podnosi uroczysty protest przeciw ohyd-nemu morderstwu dokonanemu na osobie ś. p. ks. prałata Budkiewicza, przeciw grabieniu katolickiego kościoła w Bolszewji i tępieniu katolickiego Duchowieństwa;

d) do Najd. Episkopatu Polski zanoszą na ręce J. E. ks. Kardynała-Prymasa prośbę, ażeby według swego uznania zechciał rozwinąć starania około kanonizacji ś. p. ks. Konstantego Budkiewicza i zwrócić się do Rządu polskiego, żeby poczynił kroki celem odzyskania ciała ś. p. Męczennika;

e) do J. E. ks. Kardynała-Prymasa zanoszą prośbę, ażeby z N. Episkopatem Polski zechciał na rok 1924 zwołać katolicki kongres wszechpolski;

f) a na rok 1926 zaprosić kongres eucharystyczny do Polski;

g) Duchowieństwo i inteligencję prosi o popieranie założonych już

URZĄDZENIE

mlyna kompletne używane do sprędniania składające się z 4 par walcy pojedynczych kamieni francuskich oczyszczenia transmisji pasów, przemiał sto metrów na dobę. Wiadomość Dobrzyń nad Wisłą. B. Wiśniewski.

Lig Katol. i parafjalnych i zakładanie nowych, gdzie się to dotąd nie stało;

h) do prasy polskiej zanoszą apel, aby sprawy katolickie zechciała bacznie i gorliwie traktować, licząc się zawsze z myślą katolicką.

Związek Chrześc. Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Polsce.

Rezolucje:

I) Do religijnego wychowania dziecka, powołane są trzy czynniki: dom rodzicielski, kościół i szkoła.

II) Temu zadaniu sprostać może tylko szkoła wyznaniowa.

III) Zasada szkoły wyznaniowej katolickiej wymaga, aby:

1) ucześnieć do niej wyłącznie dzieci katolickie;

2) aby wszyscy nauczyciele i nauczycielki byli katolikami;

3) aby treść nauki wszystkich przedmiotów, zarówno w podręcznikach jak i w nauczaniu ustnym, pozostała w zgodzie z zasadami i przepisami kościoła katolickiego;

4) aby szkoła popierała i ułatwiała praktyki religijne dzieci i ucześnieć na nabożeństwa i t. d.

IV) Szkoła jest zakładem pomocniczym domu rodzicielskiego, któremu to przedewszystkiem i z natury rzeczy przystoi prawo decydowania i wychowania dzieci.

V) Dlatego szkoła powinna być wyznaniowa, bo:

1) szkoła wyznaniowa wychowuje ludzi o jednolitem urobieniu wewnętrznym o silnym charakterze, głębokich zasadach moralnych i gruntownych przekonaniach religijnych;

2) szkoła wyznaniowa jest sprawiedliwą dla każdego wyznania;

3) szkoła wyznaniowa zapewnia wychowanie dzieci o jednolitym kierunku;

4) szkoła wyznaniowa daje rodzicom wolność wyboru szkoły, która odpowiada ich zasadom i przekonaniom.

VI) Państwo ma obowiązek zakładania takich szkół, jakich naród żąda.

Związek Katol. Towarzystw Robotników Polskich.

XIX. Zjazd Delegatów katol. Towarzystw Robotników Polskich wzywa polski świat robotniczy, by w swej akcji zarobkowej trzymał się nieugięte zasad chrześcijańskich, gdyż te jedynie zdolają ludowi pracującemu zapewnić lepszą przyszłość i uchronić go tak od szkód materialnych jak szczególnie od moralnego rozwydrzenia, jak to je widzimy w najjaskrawszej formie w bolszewickiej Rosji, która, rozwinięta sztafeta klasowego samolubstwa i nienawiści wypowiedziała walkę Bogu i morduje Jego wierne sługi. Mając to na uwadze, poleca Zjazd Towarzystwom związkowym, by wyrabiała w członkach to przekonanie, że miejsce ich tylko w tych organizacjach narodowych i katolickich, które ściśle stosują zasady chrześcijańskie w akcji zarobkowej.

Związek Stowarzyszeń Młodzieży Męskiej.

Widząc zabiegi wysłanników kościoła narodowego misyj metodycznych i innych sekt około poderwania wiary katolickiej w duszy młodzieży polskiej, IV. Zjazd Katolicki protestuje energicznie przeciwko wyzyskiwaniu przykrego położenia gospodarczego Polski i uboższych warstw narodu polskiego dla celów propagandy sekciarskiej, wśród młodzieży, wzywa społeczeństwo polskie do poparcia akcji oświatowej i wychowawczej katolickich organizacji młodzieży i zachęca Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej do szerzenia oświaty religijnej wśród młodzieży za pomocą ży-

Kancelaria 8-io klas. Gimnazjum
Żeńsk. Humanist.

Janiny Steinbokówny

we Włocławku, ul. Kopernika 5

zawiadamia, że egzaminy wstępne, systemem lekcyjnym prowadzone, trwać będą w ciągu sześciu dni od 18 do 23-go czerwca włącznie. Uczennice powinny stawić się do egzaminów dn. 18 czerwca o godz. 9-iej rano, po uprzednim zapisaniu się i złożeniu metryki i świadectwa szczepienia ospy.

Przyjezdne kandydatki w ciągu egzaminów mogą korzystać z mieszkania wraz z całkowitem utrzymaniem w internacie przy gimnazjum.

II termin egzaminów dla nowowstępujących będzie ogłoszony po wakacjach.

wego słowa i książki, a szczególnie za pomocą kursów i kółek religijnych.

Dzieło Intronizacji Serca Jezusowego.

Sekcja Dzieła Intronizacji Serca Jezusowego IV. Zjazdu Katolickiego uważa, że dążeniem narodu polskiego winno być rozpowszechnienie i pogłębienie czci Najśw. Serca Jezusowego, a najodpowiedniejszym zewnętrznym wyrazem tegoż są nabożeństwa do Najśw. Serca Jezusowego w pierwsze piątki każdego miesiąca i osobne procesje eucharystyczne w święta Serca Jezusowego.

W sprawie pomnika Najśw. Serca Jezusowego w Poznaniu.

Rezolucja Związku Sodalicyj Maryjańskich Dzieła Intronizacji Najśw. Serca Jezusowego, Związku Stow. Katol. Abstynentów i Związku Księża Abstynentów. Zjazd Katolicki potwierdza uchwały I. i III. Zjazdu Katolickiego w Poznaniu, dotyczące wystawienia pomnika Najśw. Serca Jezusowego na miejsce dawnego pomnika Bismarka przy zamku, w dowód wdzięczności Kresów Zachodnich, za wyzwolenie z przemocą wroga ziemi poznańskiej i górnośląskiej, oraz zwraca się do Magistratu i Rady Miejskiej miasta Poznania z ponowną prośbą o jaknajrychlejsze przychylenie się do tych życzeń ludu katolickiego.

Sekcja tercjarska.

a) Sekcja tercjarska IV. Zjazdu Katolickiego wyraża to przekonanie, że w sprawie ożywienia uczuć religijnych narodu polskiego może oddać wielkie usługi rozszerzenia Kół III-go zakonu po wszystkich parafjach i zwraca się stąd do wszystkich miarodajnych czynników z prośbą o usilne poparcie tych dążeń;

b) Sekcja postanawia poprzeć całym sercem prasę katolicką przez prenumerowanie pism katolickich i zasilanie ich dobrowolnymi datkami.

Towarzystwo Misyjne.

IV Zjazd Katolicki wita z radością powstanie Towarzystwa Misyjnego w Polsce i zachęca wszystkich katolików do zapisywania się na członków tego Towarzystwa i popierania wedle sił swoich jego celów.

Związki Stow. Katolików Abstynentów i Księża abstynentów Rezolucje IV Zjazdu Katolickiego.

Stwierdzamy, że niezbędnym warunkiem istnienia i przyszłości narodu polskiego, jest odrodzenie jego moralne, a przedewszystkiem wyzwolenie z nalogów pijactwa oraz rozpusty przeważnie przez alkohol wywołanej. Dla tego wzywamy rodaków wszystkich stanów, zwłaszcza wieleb. Duchowieństwo, Nauczycielstwo, Kobiety i Młodzież, aby uznając w alkoholizmie niebezpieczeństwo poważne dla narodu, do czynnej zabrały się pracy w stowarzyszeniach abstynenckich, w bractwach wstrzeźliwości lub w kółkach abstynenckich młodzieży, a nie skąpili grosza na cel ten konieczny potrzebny. Obecnie gdy ze strony najmniej spóźnionej dąży się do utraty najważniejszych postulatów ustaw, wyrażamy nadzieję, że postowie Polacy

nie dopuszczą do kompromitacji Polski w obec zagranicy, a przy obradach nad nowelą, kierować się będą przedewszystkiem względem na zdrowie i moralność narodu i jego przyszych pokoleń.

Przyczyny kryzysu walutowego w Polsce.

W związku z poważnym spadkiem waluty polskiej, obserwowanej we wtorek, otrzymujemy ze sfer miarodajnych następujące wyjaśnienia:

Marka polska w ciągu tego dnia spadła w tym samym stopniu, co marka niemiecka, stosunek bowiem ich wzajemny w sobotę i w poniedziałek nie uległ żadnej zmianie.

Jasne więc jest, że spadek wczorajszy jest w dalszym ciągu spowodowany kryzysem finansowym Niemiec.

Oddziaływanie tego kryzysu jest jeszcze nie dozwolzenia dla słabszego ekonomicznie organizmu gospodarczego Polski, chociaż analiza ostatniego spadku marki polskiej wskazuje, że zależność marki polskiej od marki niemieckiej, będąca dotychczas stałym objawem życia finansowego Polski stopniowo się zmniejsza. Podczas gdy marka niemiecka w okresie ostatniego katastrofalnego spadku straciła 5/6 swej wartości, gdyż wartość dolara w markach niemieckich podniosła się z 24 000 na 145 000, marka polska straciła 1/3 swej wartości, gdyż wartość dolara w markach polskich podniosła się z 45 000 na 136 000.

Oddziaływanie kryzysu niemieckiego na stosunki gospodarcze Polski możliwe jest naturalnie, wobec nieuprzedkowanego budżetu nacechowanego deficytem wskutek późnego uchwalenia przez Izby prawodawcze upoważnień podatkowych dla rządu, a w szczególności podatku przemysłowego i gruntowego.

Wpływ kataklizmu gospodarczego Niemiec na sytuację finansowo-gospodarczą Polski jest tak silny — wskutek silnie rozwiniętych stosunków handlowych z Niemcami, a wyrażających się czfrą 70 proc. wartości ogólnego eksportu Polski do Niemiec, oraz cyfrą 30 — 40 proc. wartości importu do Polski z Niemiec.

Ostatnie przeobrażenie się Niemiec w organizm o niższej od Polski walucie, a więc organizm o niższych cenach wewnętrznych, wpłynęło na zatamowanie wywozu do Niemiec oraz zmniejszenie wywozu w innych kierunkach, o to wskutek zwiększonej konkurencji Niemiec.

Co niesie dzień?

CZERWIEC

21

CZWARTEK

Dziś: Alojzego, Gonzagi

T. J.

Słowo: Domysława:

Jutro: Paulina blsk.

Wschód słońca o g. 3.30

Zachód o g. 19.52

Wsch. księżycy o g. 11.21

Zachód o g. 23.54

Porządek nabożeństw w katedrze. Począwszy od ubiegłej niedzieli, t. j. od 17 czerwca, przez dwa miesiące letnie w katedrze będą odprawiane nabożeństwa w następującym porządku:

w niedzielę:

o g. 6 rano: Prymarja grana z błogosławieństwem Najśw. Sakr.

„ „ 9 „ Msza św. grana.

„ „ 10¹/₂ „ Suma. Mszy św. o godz 1¹/₂ I nie będzie.

„ „ 4 popoł. Rożaniec względ. inne nabożeństwo lub nieszpory.

w dzień powszedni:

o g. 6 rano: Prymarja z błogosławieństwem Najśw. Sakramentu.

„ „ 9 „ Msza św. grana.

„ „ 7 wiecz. przez czerwiec nabożeństwo do Najśw. Serca Jezusa.

„ „ 7 „ w każdy pierwszy piątek miesiąca nabożeństwa do Najśw. Serca Jezusa.

Przed większą uroczystością nieszpory o godz. 4 popołudniu.

Zarząd katedry.

Zakończenie roku szkolnego w szkole kupieckiej. W dniu 16 czerwca ks. prof. Ulatowski odprawił z okazji zakończenia roku szkolnego uroczyste nabożeństwo w bazylice katedralnej. Następnie odbył się akt zakończenia roku w gmachu szkolnym i rozdania świadectw dojrzałości, które otrzymali następujący abiturjenci:

Andrzejewska Anna, Bajak Michał, Barcenkiewicz Teodor, Blochowicz Mieczysław, Borowski Franciszek, Dombrowski Zenon, Dyjeciński Mieczysław, Grabowski Henryk, Izykowski Antoni, Matuszkiewicz Edmund, Moszczyński Tadeusz, Miziołek Kazimierz, Pietrzakówna Stefania, Okiński Władysław, Kuźnicki Zenon, Kamińska Anastazja, Sawoni Władysław, Śmiechowski Henryk, Śmiechowski Tadeusz, Szczupakowski Zenon, Termanowski Wincenty, Wielicki Tadeusz, Wójcik Mieczysław, Wróblewski Witalis, Wypijewski Stanisław.

Cena chleba. Z powodu podrożenia mąki z 220.000 mk. na 240.000 mk. za worek, cena chleba podniesiona została z 2.700 mk. na 2.900 mk. za 1 kg.

Cech piekarski.

Omali nie katastrofa. W ubiegłą sobotę w południe idący całą siłą pary kurjer Bukareszt—Londyn przez Lwów—Berlin natrafił w pobliżu stacji Rzeszów na zwał kamieni na torze kolejowym. Locomotywa ekspresu dzięki ochronnym tarczom odrzuciła rumowisko z toru z taką siłą, że kamienie rozleciały się na części. Zamach przygotowaw musieli zapewne ukraińcy.

Sprzedawczyk. Walerja Łuskiwicz kupiła dom z placem od p. Teodora Szulca, przy ul. Stodólnej. Jak się okazało Walerja Łuskiwiczowa kupiła dom w celu przefrymarczenia go w obce ręce. W przefrymarczeniu tego domu pośredniczyli A. Majewski i Dybowski. Ta spółka już nie jedno posiada na swoim sumieniu sprzeniewierzenie się sprawom narodowym. P. Szulc ubolewa, że padł ofiarą ludzi wyzbytich uczuć narodowych.

Zakończenie strajku w fabrykach włocławskich. W dniu 16 b. m. w miejscowym Inspektoracie Pracy została podpisana umowa między przedstawicielami przemysłu metalowego a przedstawicielami Związków Zawodowych Chrześcijańskiego i Polskiego, na podstawie której, robotnicy otrzymali podwyżki równające

się wykazowi wzrostu drożyny według Biura Statystyki Miejskiej. Praca dzienna w tych fabrykach obecnie wynosi: robotnika нефачowego mk. 18.000, pomoc fachowa mk. 20.000, rzemieślnicy od 23.000—29.000 mk.

— W dniu 18 b. m. podpisana została również umowa między przedstawicielami przemysłowców fajansowych z Zw. Zaw. Chrześcijańskiego i Klasowego. Robotnicy otrzymali podwyżki równające się wykazowi miejscowego Biura Statystyki Miejskiej. Plac w fabrykach fajansowych są zbliżone do plac przemysłu metalowym.

Oblawa. W nocy z dnia 19 na 20 urządzono oblawę. Zatrzymano kilku bolszewizujących „szajeców“ należących przeważnie do partji palesjonistów.

Z Tow. Wioślarskiego. W d. 29 czerwca odbędą się wyścigi wioślarskie.

Jarmark. W nadchodzący wtorek t. j. 26 czerwca odbędzie się jarmark w Niezawie.

Z przemysłu. Młyn w Józefowie należący do p. Bretesa, został po odbudowaniu puszczony w ruch.

— W Rakutowie, gm. Kowal, został uruchomiony nowy młyn p. f. Wygoda.

Podziękowanie. Za złożone ofiary przez Kol. Ziemiańską Czern. mkp. 321.4000, Zarządowi Fab. Bohm 1.000.000 mk., p. Kwiatosińskiego 10.000 mkp. Bank dla Handlu i Prze. 50.000 mkp., składa serdeczne podziękowanie Zarząd Stacji Opieki nad mat. i niem.

— Niniejszym składam serdeczne podziękowanie pp. mistrzom jako i czaładnikom Cechu szewskiego za hojną ofiarę mkp. 913.000, jakie złożyli na odnowienie ołtarza M. B. Skaplerznej w kościele farnym.

proboszcz ks. Mikulski.

— Rada Opiekuńcza gim. Pań. im. M. Konopnickiej we Włocławku składa serdeczne podziękowanie Zarządowi fabryki Ferd Bohm i S-ka za złożone 400.000 mk. na rzecz Rady Opiekuńczej.

— Kolo Opieki przy Gim. im. M. Konopnickiej składa serdeczne podziękowanie Zarządowi fabryki Ferd Bohm i S-ka za ofiarowane 250.000 mk., na rzecz Kola.

— Zarząd Włocł. Towarzystwa Wspomagania Biednych wraz z Opiekami Przytulku Starców, Domu Sierot i ochronki przy Klasztorze składają najserdeczniejsze podziękowanie Sz. Zarządowi Spółki Akc. Ferd Bohm et Co za ofiary złożone na rzecz naszych instytucji w sumie mk. 750.000.

Odnowa domów. Wiele domów w naszym mieście domaga się gwałtownie odnowy. Czy właściciele nie pomyślą o tem?

Osobiste. Przedwczoraj dondziliśmy o powierzeniu wysokiego urzędu p. Z. Czałbowskiemu. W notatce naszej mylnie wydrukowano nazwę urzędu P. Czałbowski został nie naczelnikiem, lecz Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego. Do tego czasu p. Cz. był szefem biura w tymże Urzędzie.

— Dyrektor oddziału Banku Handlowego we Włocławku p. Kryński powrócił z urlopu i objął swoje czynności.

— Główny kasjer Magistratu p. A. Sławiński otrzymał 4 ro tygodniowy urlop dla poratowania zdrowia.

— W d. 16 b. m. urzędnicy i gro- no przyjaciół zęgnalo p. W. Malikowskiego, wicedyrektora B. Handlowego. P. Malikowski przeniósł się do Kielc, gdzie objął kierownictwo w tamtejszym oddziale B. H. Ustępjący wicedyrektor pracował we Włocławku przez 4 lata i zaskarbił sobie uznanie i sympatje wśród współpracowników.

Połamany mostek. Mostek przy ul. Łęgskiej i Kowalskiej potrzebuje gwałtownie naprawy.

Za straży ogniowej. W dniu 15 lipca przypada 49 lecie istnienia miejscowej straży ogniowej.

Wianki na Wiśle. Wioślarki i Wioślarze Włocławscy czynią wielkie przygotowania, aby uroczystość wianków wypadła w sobotę wieczorem jawnajspanialej. Spodziewany jest napływ publiczności z poza Włocławka. Przypominamy, że cały dochód będzie obrócony na poparcie działalności Cz. Krzyża.

Kłęska deszczów. Bezustanne deszcze zaczynają już wyrządzać poważne szkody w rolnictwie. Brak słońca i ciągle deszcze sprawiają, że kłosa nie mogą się wykształcić. Istnieje obawa, że ziarno będzie bardzo liche.

Spekulacja. Przewidując spadek marki, mnóstwo różnych zbożających „handelesów“, zakupiło wielką ilość manufaktury. Ciekawą jest rzeczą, że ci handlarze—spekulanci do tego czasu wcale nie kupczyli manufakturą. Rzucili się obecnie na manufakturę, bo to dobry „geszeft“! Wskutek spekulacji ceny na manufakturę skaczą niepomiernie.

Z czarnej giełdy. Giełdciarze, korzystając z wolności, rzucili się na „geszeft“ w sposób zbyt jaskrawy. Obecnie zamknięcie giełdy chyba ukróci spekulacje tych oszukańców

O marce polskiej zagranicą.

Spadek nieuzasadniony.

WIEDEŃ, 20.VI. PAT. „Neue Freie Presse“ zamieszcza artykuł ze źródła polskiego, omawiający politykę zagraniczną Polski w związku z exposé Ministra Seydy. Nawiązując do spadku marki polskiej, autor artykułu zaznacza, że chodzi tu o manewr spekulacyjny, tem mniej zrozumiały, ponieważ cały świat wie, iż wewnętrzna wartość marki polskiej żadną miarą nieusprawiedliwia zdoprecjonowania waluty polskiej zagranicą. Jest to jedna z psychiczno finansowych zagadek, dlaczego waluta tak bogatego państwa, jak Polska narażona jest na tak gwałtowne wstrząśnienia zagranicą, zagadka tembardziej tajemnicza, ponieważ polityka zagraniczna Polski jest tak wybitnie pokojowa, że nie można się obawiać z jej strony żadnych niespodzianek.

„Neues Wiener Tagenblatt“ omawiając spadek marki polskiej, zaznacza, że ze względu na bogactwo Polski, spadek marki polskiej zagranicą jest nieuzasadniony.

KILKWIERSZÓWKI.

Z POLSKI I O POLSCE.

× Słynny amerykański pedagog, prof. Monroe, przy zwiedzaniu szkół warszawskich, wyraża się z uznaniem o polskim szkolnictwie.

× W Warszawie zamknięto na przeciąg 10 dni dworzec Główny od strony Alei Jerozolimskich, aby przeprowadzić odpowiednie przyozdobienie w związku z przyjazdem królewskiej pary rumuńskiej.

Ze Lwowa donoszą, że schwytano tam wielką bandę, trudniącą się szpiegostwem na rzecz bolszewików.

× Paderewski wydał w Paryżu koncert na rzecz naukowych laboratorjów francuskich. Powodzenie ogromne.

× W końcu tego tygodnia P.K. K.P. otrzyma znaczne sumy w walutach obcych, co ułatwi jej walkę ze spekulacją marki polskiej.

Z CAŁEGO ŚWIATA.

× W Maroku rozegrały się silne walki pomiędzy wojskiem hiszpańskim a powstańcami. Powstańcy stracili 1000 w zabitych i 1000 rannych.

× W całych Niemczech z wyjątkiem Berlina i Hamburga, zastrajkowali artyści teatralni.

× Nowy rząd bułgarski anulował szereg dekretów, wydanych przez Stambolijskiego. Wszystkie zarządy gminne, w których chłopci większość, rozwiązano i wprowadzono na ich miejsce komisarzy rządowych.

× Ciało Stambolijskiego przewieziono do miejsca jego urodzenia — Sławowicy, gdzie b. premier został pogrzebany. Żona i córki Stambolijskiego przebywają obecnie w Monachjum. Jedną z córek Stambolijskiego jest żoną posła bułgarskiego w Monachjum.

× Ostatnia serja niemieckich bonów skarbowych, która w grudniu 1920 r. została wręczona rządowi belgijskiemu, była płatna w dniu 15 b. m. W dniu tym Niemcy uiszcili w Brukseli sumę 22 milionów mk. złotych.

× W Marsylii doszło do starcia między t. zw. związkami przyjaciół ustawodawstwa sowieckiego a kamelotami króla (Camelots du roi) Także w Paryżu, koło kościoła św. Medarda, przyszło do starcia między komunistami a kamelotami.

OFIARY.

Złożono w Administracji Słowa Kuj.

Na kościół św. Stanisława.
P. Ambroży Pstragowski składa mk. 10.000.

Na Dom Harcerski.
Nieszawskie kolo Ziemiań Mk. 2 600.000.

TELEGRAMY.

Padarewski w Londynie.

LONDYN, 19. 6 Pat. Pat. P. R. Dzisiejszy koncert Padarewskiego w Queen's Hall, był jedną ogromną owacją dla mistrza tonów, który od lat 14 nie koncertował w Londynie. W chwili, gdy Padarewski ukazał się na estradzie, rozległy się entuzjastyczne okłaski. W lipcu Padarewski da w Abert Hall koncert, którego dochód przeznaczył na rzecz budowy pomnika dla żołnierzy poległych we Francji. Pomnik ten, jak wiadomo, wzniesiony będzie pod Amiens.

Katastrofa wybuchu Etny.

RZYM, 20.8. PAT. P. R. Straty materialne spowodowane wybuchem Etny, są olbrzymie i nie dadzą się narazie określić. Natomiast ofiary w ludziach są nieznaczące. Tłomaczy się to tem, że silne loskoty podziemne, które poprzedziły wybuchy lawy, w czas ostrzegły ludność przed zagrożeniem niebezpieczeństwem. Wojsko i policja niesły energiczną pomoc, zwłaszcza w Linguaglossa, gdzie wykopano rowy, celem powstrzymania potoku lawy. Król z królową i Mussolini przybyć mają do Sycylii.

Wybuch Etny.

Dalsze szczegóły.

CATANIA, 20.VI. PAT. P. R. Lawa, wybuchająca z głównego krateru Etny, rozlewa się po wzgórzach sąsiednich, grzebiąc liczne znajdujące się tam osady. Kawalki stwardniałej lawy padają koło Giardini i Taormina. Lawa, dochodząca do wysokości 10 mtr., posuwa się z szybkością 20 mtr. na godzinę, niszcząc wieś i pola. Na linii Linguaglossa i Castiglione otworzyły się od wstrząśnień szerokie szczeliny. Ze wszystkich stron przybywają wozy, które zabierają uciekających i przenoszą ich w bezpieczne miejsce.

Wysadzenie w powietrze tunelu kolejowego.

BERLIN, 20.VI. Z Kolonii donoszą, że w nocy z 14-go na 15-go czerwca tunel kolei Eifla na linii Kollonja-Trevir koło Kall został przez nieznanych sprawców wysadzony w powietrze. Ruch kolejowy na tej przestrzeni jest zupełnie przerwany. Władze okupacyjne przedsięwzięły ostre środki. Należy się liczyć najmnij z 2-3-ma do 3-ch tygodni dla wykonania koniecznych robót w celu naprawienia tej linii kolejowej.

Katastrofa kolejowa.

LUBLIN, 20.VI. W poniedziałek o godz. 11 rano na 55 km. pomiędzy stacjami Szastarki-Kraśnik z dystansu Lublin-Rozwadów wykołcił się pociąg towarowy Nr. 1274. Wskutek katastrofy 8 wagonów uległo rozbiciu, 3 wyrzucone z toru. Parowóz uszko-

dzony. Ciężko ranni: nadkonduktor Władysław Różycki i robotnicy: Marjan Solecki i Andrzej Radwański. Przerwa w ruchu trwała do wtorku godz. 5 rano. Przyczyna katastrofy jest nieoznaczenie sygnałami ostrzegawczymi miejsca zmiany podkładów. Śledztwo w toku.

Urzędnicy polscy w Gdańsku.

GDAŃSK, 20.6. Wskutek katastrofalnego spadku marki niemieckiej Gdańsk przeżywa okres niebywale dotychczas paniki. Szereg sklepów i składów zamknięto, mimo, iż ceny sklepowe z miejsca — nawet kilka razy dziennie — przeliczone są według kursu dolara. W tej sytuacji niezmiernie ciężki jest położenie wielkiej rzeszy urzędników polskich w Gdańsku, którzy na miesiąc czerwiec otrzymali — w stosunku do wzrostu cen i spadku dolara — niespełna połowę swych poborów majowych i mniej niż trzecią część poborów kwietniowych, mimo, iż pobory kwietniowe nawet najwyższych urzędników polskich nie osiągały zarobku niewykwalifikowanych robotników portowych, a więc gdańskiego t. zw. Lumpenproletariatu. Natychmiastowa akcja ratunkowa Rządu Polskiego jest nieunikniona.

Położenie w przemyśle łódzkim.

Porozumienie w sprawie podwyżki płac.

ŁÓDŹ, 19.VI. Przesilenie, które groziło przemysłowi łódzkiemu jeszcze dziś w południe, z powodu proklamowania przez Związki Zawodowe robotników przemysłu na środę ogólnego strajku, zostało zażegnane. O g. 3 ej po południu rozpoczęła się konferencja przemysłowców z przedstawicielami robotników pod przewodnictwem Ministra Pracy p. Darowskiego. Na konferencji tej żądali robotnicy początkowo 35 proc., przemysłowcy zaś ofiarowywali 20 proc., w końcu zgodzono się na 30 proc.

Wobec porozumienia zapobieżono proklamowaniu przez robotników na środę powszechnemu strajkowi w przemyśle włókienniczym, który miał być poparty porzuceniem pracy w całym szeregu innych gałęzi przemysłu Łodzi. Praca więc nie ulegnie przerwaniu i będzie się odbywała normalnie.

Ta podwyżka dla przemysłu włókienniczego oddziała także na cały szereg innych gałęzi w Łodzi, które podwyżkę płac dla pracowników stosują do podwyżek w przemyśle włókienniczym. W związku z tem został zażegnany strajk robotników i pracowników miejskich, którzy również proklamowali na środę bezrobocie. Pracownicy miejscy uzyskali podwyżkę w wysokości około 28 proc.

Nowe wydawnictwa Księgarni św. Wojciecha.

Ks. arcybiskup Teodorowicz. *Na przelomie.* Przemówienia i kazania narodowe. str. 344 Nakład św. Wojciecha.

Na treść dzieła składa się dwadzieścia przemówień, związanych ściśle z historią kilku ostatnich lat, tak znamienych w losach naszego kraju. Z każdej karty tej wartościowej księgi tchnie głęboka miłość Ojczyzny, a szerokie spojrzenie dziejowe autora, otrząśnięte z małości polityki dnia powszedniego, drobnych zawiści i utarczki partyjnych spraw, iż nie tylko kapłan znajdzie w niej wiele cennych myśli, ale również każdy inteligentny czytelnik odniesie istotną korzyść po przeczytaniu tego dzieła.

R. H. Benson. *Pan świata.* Powieść. str. 512. Wydanie drugie. Nakład księgarni św. Wojciecha.

Arcydzieło beletrystyczne Bensona, wizję przyszłości świata przełożono na wszystkie niemal języki narodów cywilizowanych. Obecnie ukazuje się już drugie wydanie w polskim przekładzie, które chlubnie świadczy o powodzeniu tej powieści wśród czytelników.

R. H. Benson. *Paradoksy katolicyzmu.* Str. 176. Nakład Księgarni św. Wojciecha. Autor z właściwą sobie niepospolitą śmiałością i szerokością pojęć rzuca mnóstwo nowych myśli i oryginalnych poglądów, biorąc za osnowę dualizm doktryny chrześcijańskiej i wykazując wewnętrzną spójność, logikę pozornych antynomii, wyjętych z Ewangelii i życia Kościoła.

Motu proprio papieża Piusa X o muzyce kościelnej z dn. 22 listopada 1903 r. Przełożył Ks. Józef Surzyński, str. 20 Wydanie drugie. Nakład Księgarni św. Wojciecha.

Ukazuje się już drugie wydanie przekładu polskiego encykliki Ojca św. Piusa X o muzyce kościelnej. Broszurka jest wprost niezbędną dla dyrygentów chóarów kościelnych, organistów jak również i dla PT. Duchowieństwa.

Ks. Antoni Szlagowski. *Mowy synodalne.* str. 24. Nakład Księgarni św. Wojciecha.

Na odbytych w Warszawie w lipcu ubiegłego roku synodzie znakomity kaznodzieja wygłosił dwie wielkie mowy na tematy: „Prawo i prawodawca” oraz „Prawo i poświęcenie”, które nie tylko dzięki zaletom krasomówczym, ale niemniej dzięki niepo-

spolicie głębokiemu ujęciu zagadnień oraz mnóstwu świetnie dobranych cytat posiadają wartość nieprzemijającą i dlatego wydane zostały w oddzielnej broszurze.

Z piśmiennictwa.

Zwracamy szczególną uwagę. Szan. Czytelników pisma naszego na reściwą broszurę, omawiającą bezstronnie zagadnienia obecnie nadzwyczaj aktualnie, mianowicie sprawę monopolu spirytusowego i ustawy przeciwalkoholowej. Ponieważ powyższe tematy staną się niebawem przedmiotem dyskusji nie tylko w sejmie, ale także w szerokich kręgach społeczeństwa naszego, stąd należałoby zawczasu zaopatrzyć się w doskonałego informatora o metodach walki z alkoholizmem, jakim jest Jednodniówka poświęcona wyzwoleniu narodu polskiego z pęt alkoholizmu, wydana staraniem Związku Stowarzyszeń Katolików Abstynentów w Poznaniu. Nabyć ją można w Składnicy Abstynenckiej w Poznaniu przy Alejach Marcinkowskiego 18 cena jeszcze tylko w czerwcu 1000 marek.

Ze sportu.

Piłka nożna.

4 pułk Strz. Konnych (Płock) — 14 p. p. Niedzielny match w piłkę nożną zakończył się wynikiem 3:1 dla drużyny płockiej. Jakkolwiek w drużynie 14 p. p. znać już niejaki postęp od ostatniego matchu, to jednak zawody stały na dość niskim poziomie. W drużynie 14 p. p. obrona tylko statystuje a nawet czasem przekładza, pomoc słaba, a gra właściwie trzech graczy (bramkarz, środek napadu i prawy łącznik). Do pauzy gra równomierna i otwarta, wyrazem czego wynik remisowy (0:0) po przerwie silny wiatr ułatwia drużynie płockiej ataki, w czym pomaga jej wybitnie obrona 14 p. p. W krótkich odstępach czasu padają trzy bramki i dopiero pod koniec z piękną przeprowadzoną kombinacją zdobywają miejscowi pierwszego gola. Rzutów z rogu 9:4 dla Strzelców Konnych.

Magazyn Ubiorów Męskich Firma **WACŁAW MIESZAŁSKI**

we **WŁOCŁAWKU** Warszawska 15, przeszedł na **wyłączną własność**

ANTONIEGO MIESZAŁSKIEGO

i nadal będzie prowadzony tak jak do tego czasu towar odpowiedni, ceny przystępne, aby zadowozić Sz. naszych odbiorców m. Włocławka i okolic.

Z poważaniem

Antoni Mieszalski Włocławek
Warszawska 15.

KSIĘGARNIA POWSZECHNA i DRUKARNIA DIECEZJALNA

POLECA OSTATNIE NOWOŚCI KSIĄŻKOWE:

Bard Polski album poetów polskich brosz.	80,000
opr.	86,000
Ks. Jan Białecki. Ewangelja a socjalizm	4,800
Ks. Józef Boczar. Metodyka nauczania religji katol.	6,000
Ks. W. Cieszyński. Roczniki Katolickie rok 1922	24,000
Codex Juris Canonici	40,000
W. Dalecka. W starym dworze obraz sceniczny z roku 1863 w 1-m akcie	8,000
F. Hoesick. Tatry i Zakopane cz. II przeszłość i teraźniejszość	14,400
J. Jankowski. Fosz, pamiątka 3-go maja 1923 r.	1,200
Ks. J. Kruszyński. Błogosławiony Andrzej Bobola	2,400
— Rola światowa żydostwa	18,000
H. Krzemieniecka. Lecą wichry, powieść	15,000
Ks. A. Mohl T. J. Czytanki wielkopostne o M. B. Bolesnej opr.	12,000
H. Mościcki. Pozgonna cześć dla Ks. Józefa	30,000
M. Loyola. Tajemnica szczęścia, przygotowanie do I-ej Komunii św. opr.	27,000
A. F. Ossendowski. Przez kraj ludzi, zwierząt i bogów (konno przez Azję centralną)	60,000
St. M. Posadzowa. Pierwsze śpiewki dla małych dzieci (z nutami)	4,200
Protokóły Mędrców Sjonu	8,400
Ks. Dr. M. Sieniatycki. Problem istnienia Boga	12,000
B. Sikorski Dr. Zagadnienia organizacyjne polskiej administracji państwowej	3,600
A. Świętochowski. Czcigodni Polacy, charakter	14,400
Ks. Dr. W. Szczepański T. J. Palestyna po wojnie światowej, światła i cienie (2 mapki)	30,000
Ks. Szlagowski. Nowy testament opr.	30,000
Z. Wasilowski. Seweryn Goszczyński, szkice literackie	15,000
S. Włoszczewski. Umowy zbiorowe w zakładach pracy	4,200
Wyznania św. Augustyna, przełożył M. B. Szyszło	18,000
J. Zamorski. Uwagi nad gospodarzem położeniem Polski	3,000
NA SEZON KOMUNIJNY:	
Mały Katechizm rzymsko-katolicki dla przygotowania dzieci do spowiedzi i uroczystej Komunii św. Ks. B. Skarzyńskiego z dodatkiem Pacierza parafialnego tekst ustalony przez Komitet Biskupi d. 22 marca 1922 r. wydanie nowe XIV	2,000
X. Jan St. Zak. Gotujcie drogę Panu. Opowiadania dla przyjmujących pierwszą Komunię św. 3 tomiki oprawne razem	18,000

Książka nadająca się na upominek komunijny.

DACHÓWKĘ pięknie wypaloną, pierwszej i drugiej klasy, mianowicie: Karplówkę, faloówkę, mlich-mniszkę,

**CEGLĘ MASZYNOWĄ,
WAPNO, CEMENT**

I TRZCINĘ SUFITOWĄ

POLECA: **JAN KLĄBECKI** Brzeska 8
WŁOCŁAWEK

**ZNIECZULAJĄCY
BALSAM BELGIJSKI
z kugutkiem usuwa
Bóle artretyczne i reumatyczne.**
Sprzedają apteki i składy apteczne.

Do Matek! Pamiętajcie, że najracjonalniejszą przysypką dla dzieci jest puder „Dzidzi”, utrzymujący ciało dziecka w zupełnej higienie. Usuwa zaczerwienienia i stan zapalny skóry. Sprzedają apteki i składy. Wyrób polski.

Hemoroidy usuwa ból, pieczenia, swędzenia, krwawienia, — zmniejsza guzy „Varicol” Czołki he- (zylaki) morojdowe (z kugutkiem). Żądać w aptekach i skład.

Choroby żołądka, kiszek, nerek, obstrukcje, hemoroidy i t. p. radykalnie **Szwajcarskie gorzkie zioła** leczą **Dr. Bauera** — oryginalne z marką „Kogut” Sprzedają apteki i składy apteczne.

**Ogłaszajcie się
w Słowie Kujawskim.**

OGŁOSZENIA DROBNE.

Do wynajęcia samochodu osobowe, ciężarowe i sprzedaż samochodów, Kilińskiego 16 a.

Lokomobile 10 konną sprzedam. Włocławek, ul. Chmielna 15.

Nawóz koński darmo oddamy. Administracja Sali Polonja. Gęśla 13.

Pokoju umeblowanego dla jednej osoby poszukuje się od dn. 15 sierpnia. Wiadomość w redakcji „Słowa Kujawskiego”.

Skradziono portfel zawierający książeczkę wojskową na imię Józefa Wisniewskiego wydaną przez P. K. U. Włocławek. Łaskawy znalazca raczy odnieść do policji.

Zgubiono dokumenty wojskowe wydane na imię Michała Kaniewskiego, wydane przez P. K. U. Włocławek. Łaskawy znalazca raczy złożyć do policji.